

Frivillighetens plass og betydning i Norge

Norsk friluftsliv, 3.5.2018

Audun Fladmoe
Institutt for samfunnsforskning
Senter for forskning på sivilsamfunn og frivillig sektor

Disposisjon

Endringer i frivillig sektor:

- Organisasjonslandskapet
- Frivillig innsats

Datagrunnlag

	1980-tallet	1990-tallet	2000-tallet	2010-tallet
Nasjonale organisasjoner	<i>Org. arkivet 1983</i> (Universitetet i Oslo)	<i>Org. arkivet 1992</i> (Universitetet i Tromsø)		<i>Undersøkelse blant nasjonale org. 2013</i> (Sivilsamfunnssenteret)
Lokale og regionale lag	<i>Hordalandsund. 1980</i> (LOS-senteret)	<i>Hordalandsund. 1999</i> (LOS-senteret)	<i>Hordalandsund. 2009</i> <i>Nasjonalt utvalg 2009</i> (Sivilsamfunnssenteret)	
Frivillig arbeid		<i>Undersøkelse om frivillig innsats 1998</i> (LOS-senteret)	<i>Undersøkelse om frivillig innsats 2004 og 2009</i> (SSB/ISF/Sivilsamf.senteret)	<i>Undersøkelse om frivillig innsats 2014</i> (SSB/Sivilsamfunnssenteret)

ORGANISASJONSLANDSKAPET

Klassifikasjon av lag og organisasjoner

Kultur og fritid	Velferd	Samfunnsrettede	Bolig og økonomi	Tro og livssyn
<ul style="list-style-type: none"> • Kunst og kultur • Idrett • Hobby og fritid 	<ul style="list-style-type: none"> • Utdanning og forskning • Helse, pleie og redningsarbeid • Sosiale tjenester 	<ul style="list-style-type: none"> • Miljø- og dyrevern • Rettighets- og støttearbeid • Fremme av frivillighet • Internasjonale aktiviteter 	<ul style="list-style-type: none"> • Bolig og utvikling • Nærings- og arbeidsliv 	<ul style="list-style-type: none"> • (Ingen underkategorier)

Det frivillige organisasjonslandskapet

Omfang og sammensetning

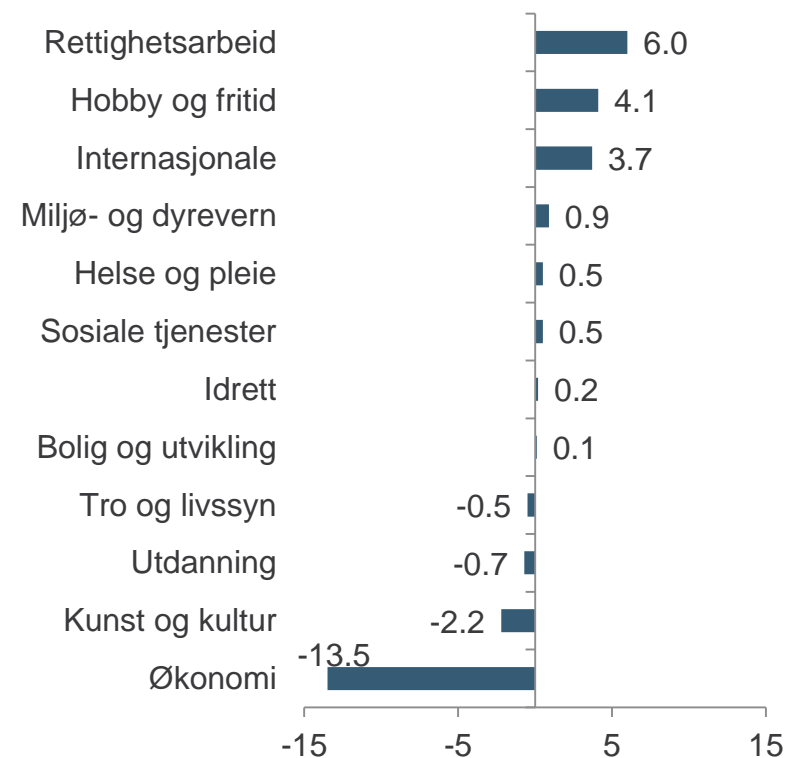
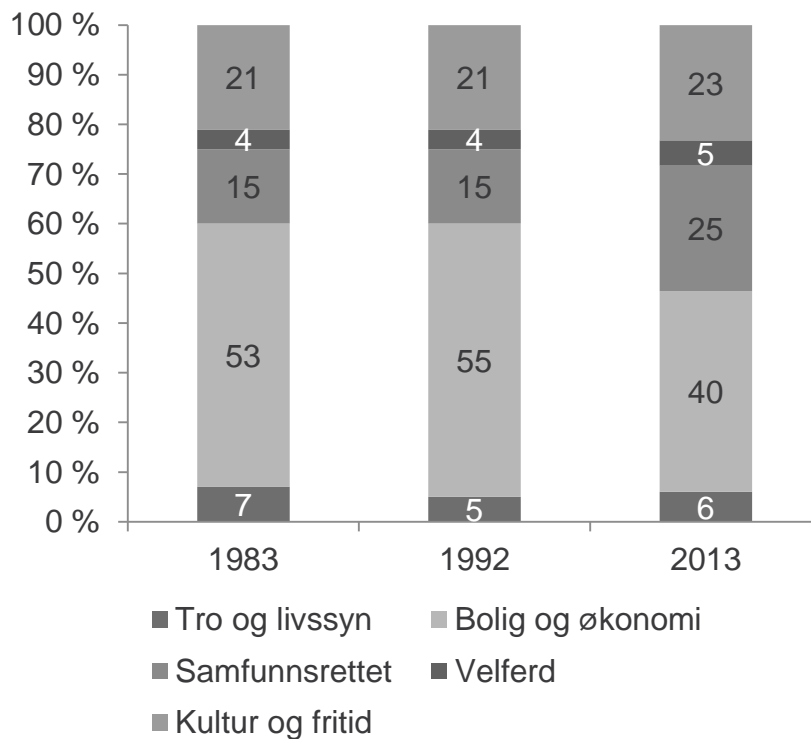
Alt innbefattet er det høy organisasjonstetthet i Norge, selv om det har vært endringer i organisasjonspopulasjonens omfang.

- Anslag basert på Hordalandsundersøkelsene viser at antall lokallag har gått ned fra 116 000 i 1980 til 106 000 i 2009
- Populasjonsdata viser på den annen side at antall nasjonale organisasjoner har økt fra 1 900 i 1983 til 3 400 i 2013

Mulige forklaringer på økningen i nasjonale organisasjoner er at vi i dag har bedre organisasjonsregistre, men også at medier og internett gjør det enklere å drive aktivitet med bredt nedslagsfelt.

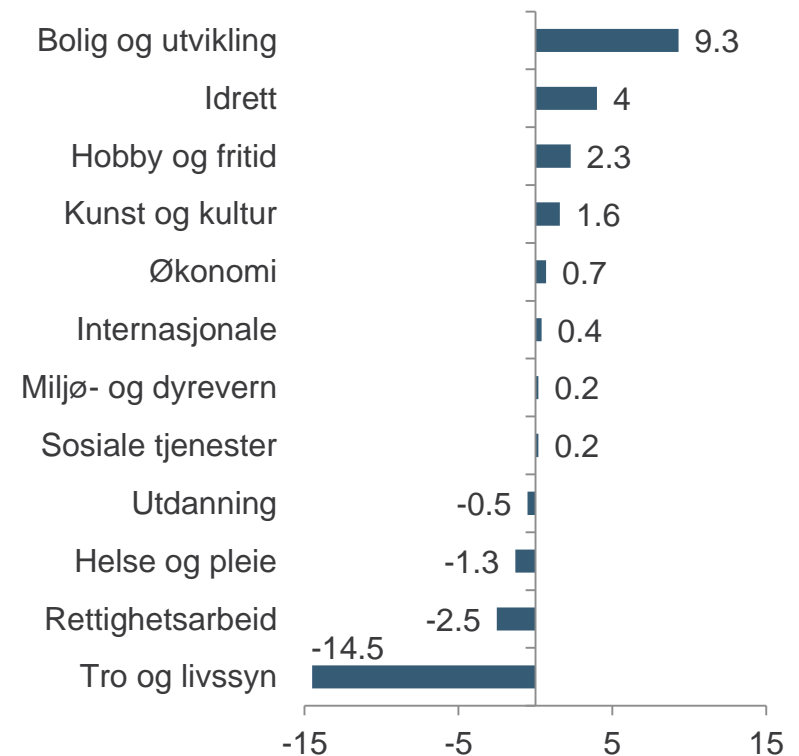
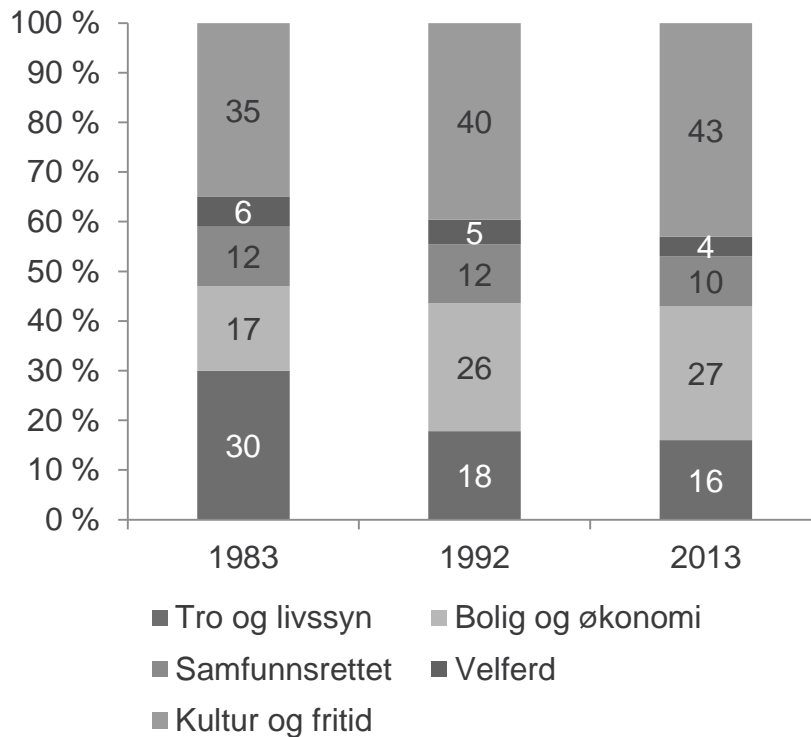
Et endret organisasjonslandskap

Nasjonale organisasjoner, 1983-2013

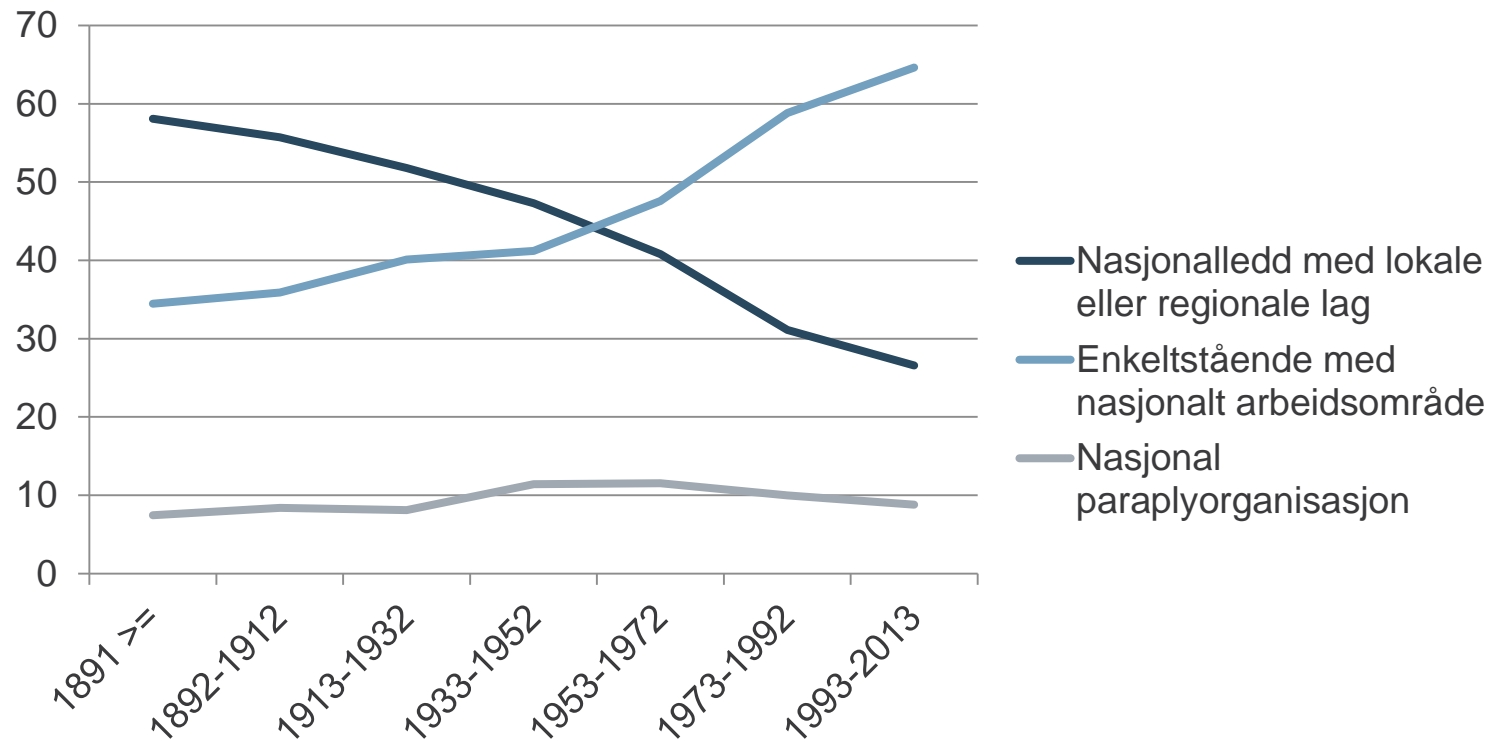
Et endret organisasjonslandskap

Lokale lag og foreninger, 1980-2009

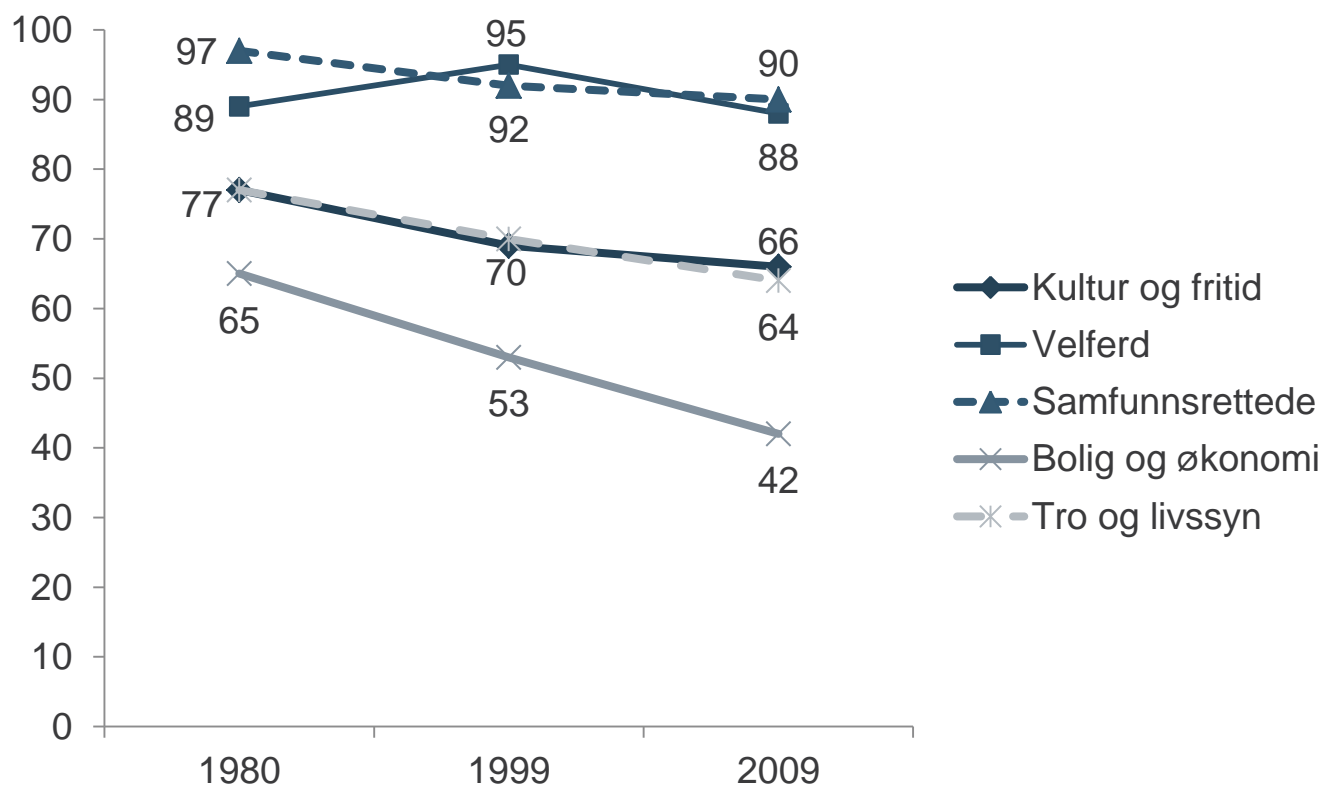
Fra hierarki til nettverk?

Endring i organisasjonsstruktur på sentralt nivå
etter stiftelsesdato

Et mer todelt organisasjonssamfunn?

Lokallags koblinger til sentralt nivå, 1980-2009

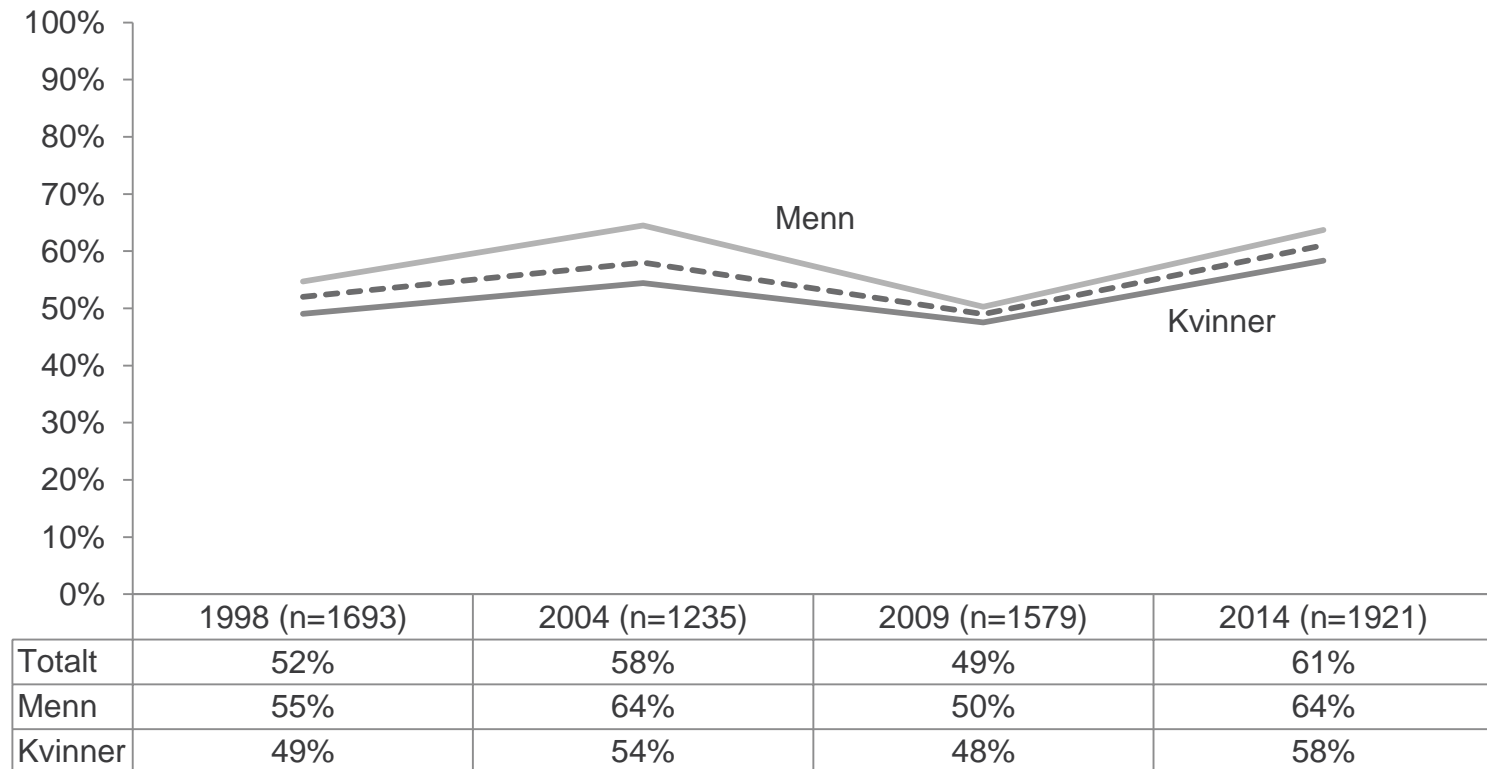
FRIVILLIG INNSATS

Definisjon av frivillig organisasjonsarbeid

1. Ulønnet arbeid gjort for organisasjoner eller personer i løpet av de siste 12 månedene.
2. Inkluderer ikke medlemsaktivitet som deltakelse i trening, øvelser, medlemsmøter og lignende.

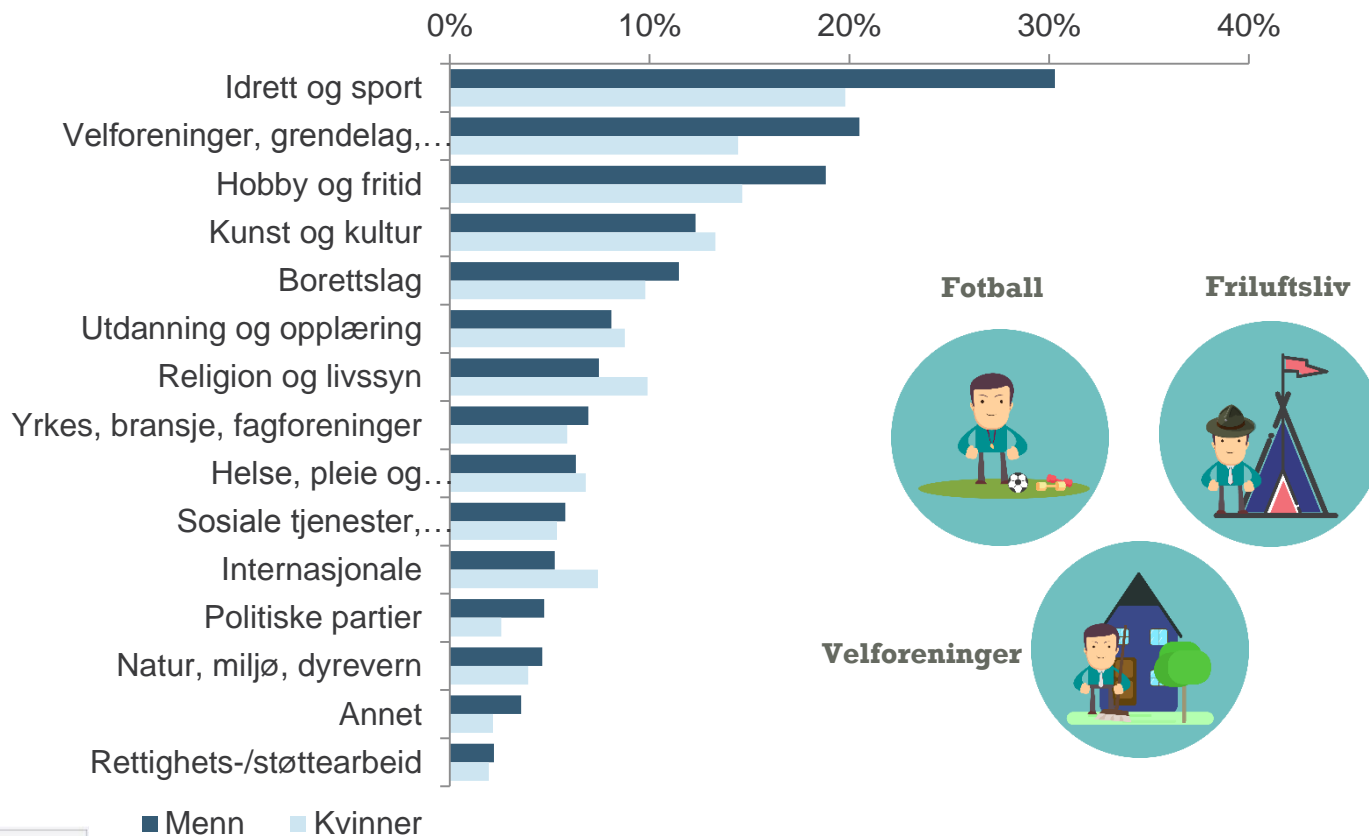
Mer enn halvparten av befolkningen deltar i frivillig arbeid

Frivillig arbeid siste år (% av befolkning)

Kultur og fritid og nærmiljøorganisasjonene dominerer i Norge (og i Skandinavia)

Frivillig arbeid for ulike organisasjoner siste år (% av befolkning)

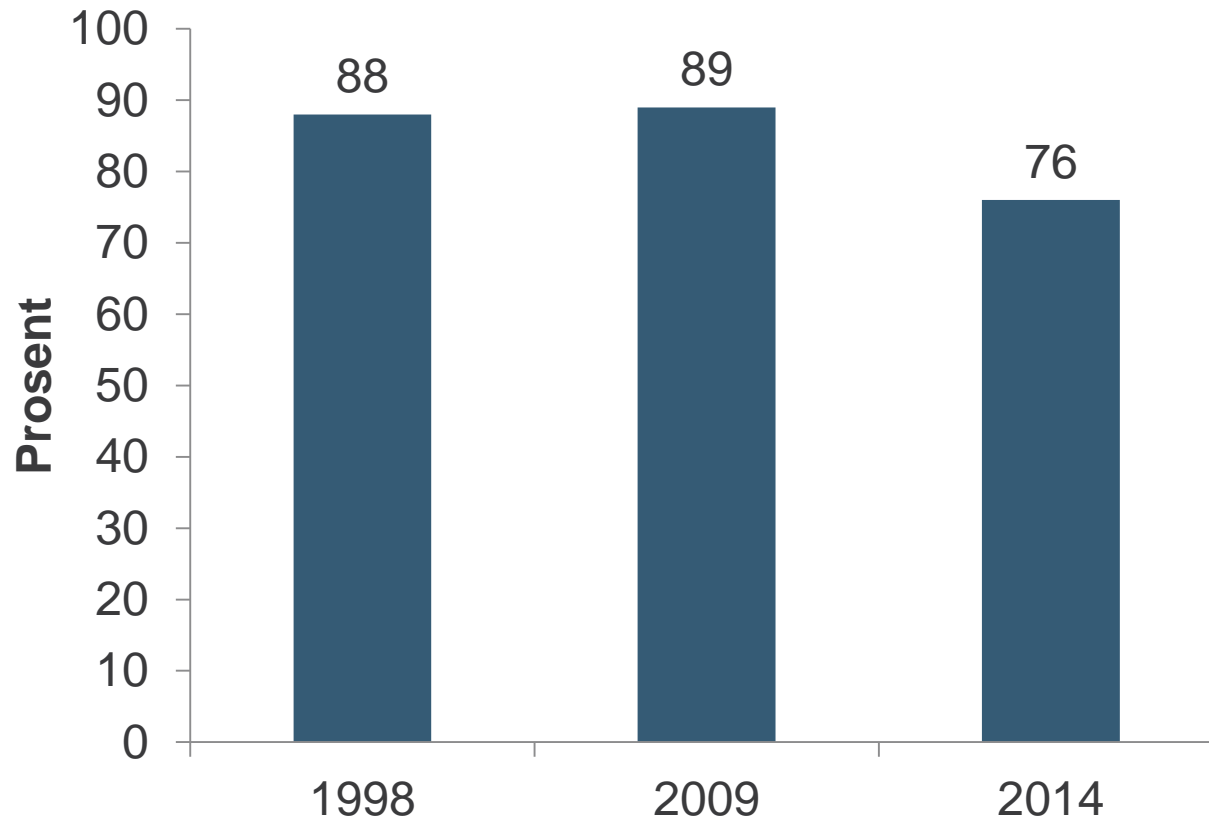

Forklaringer på frivillig deltakelse

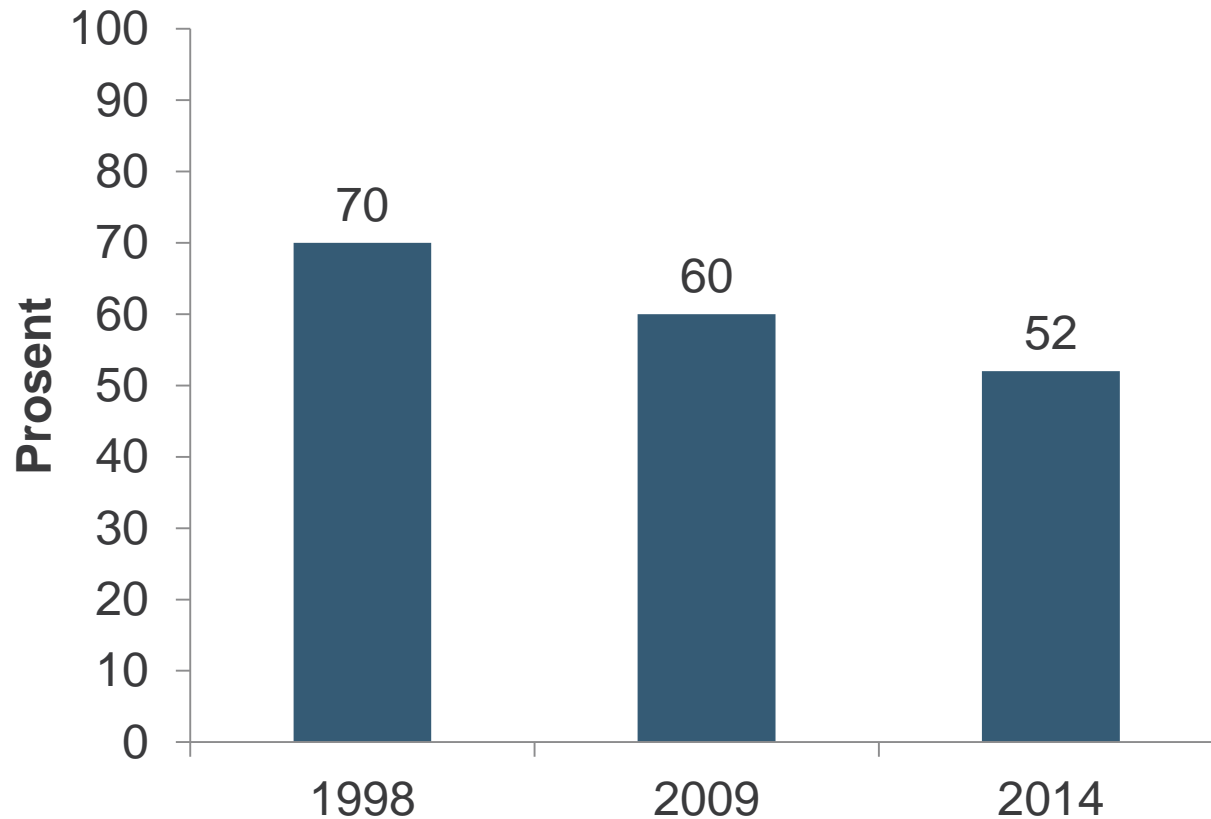
Færre frivillige er medlemmer

Andel frivillige som er medlem av minst én organisasjon de har utført frivillig arbeid for

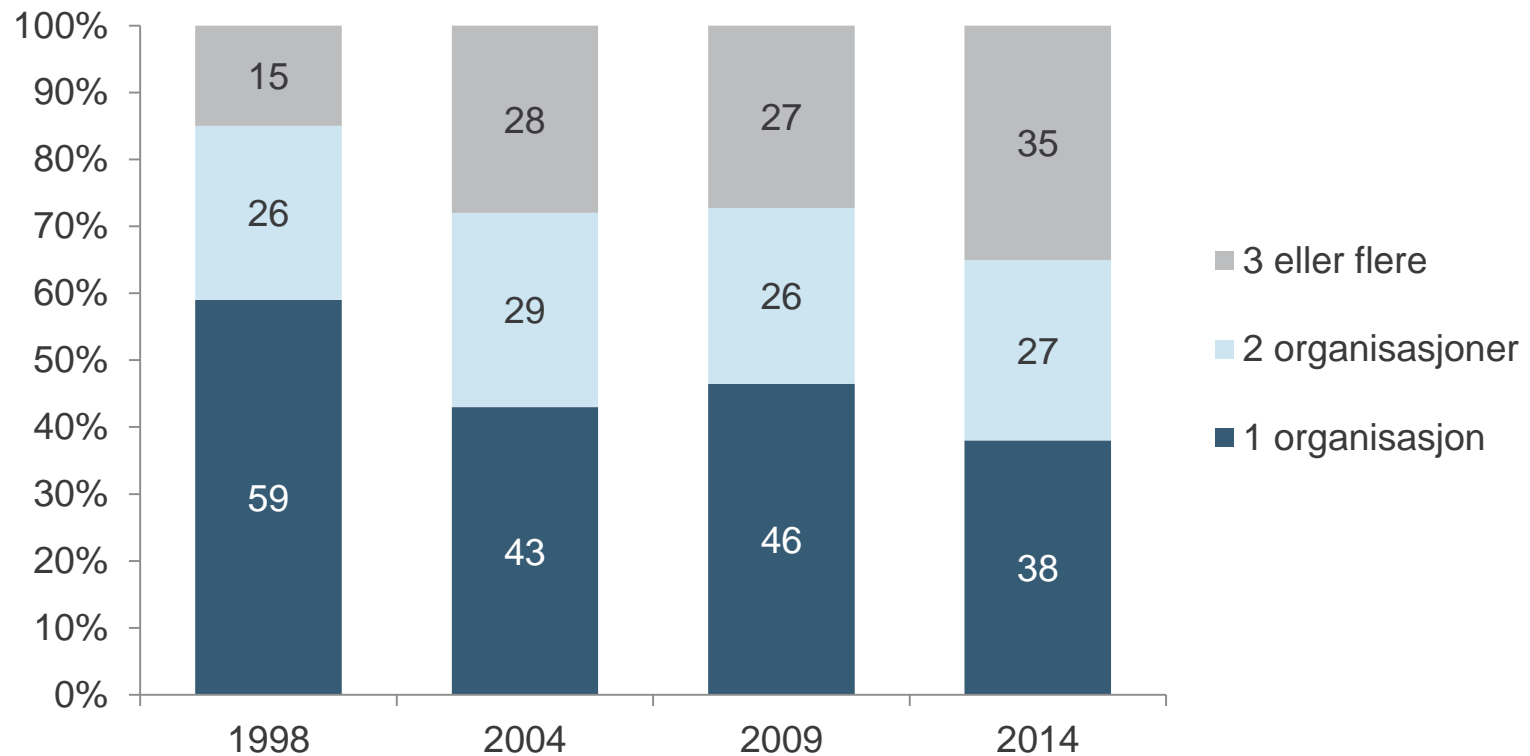
Organisasjonstilhørigheten svekkes

Andel frivillige som mener det er viktig å arbeide for en bestemt organisasjon

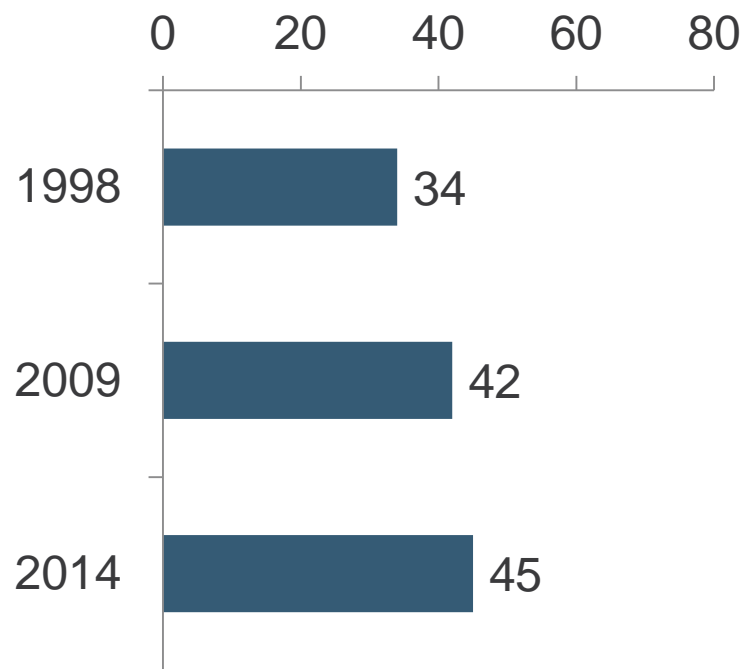
Frivillige sprer i økende grad engasjementet sitt

Antall organisasjoner frivillige har utført frivillig arbeid for siste 12 måneder (%)

Mer «refleksiv» frivillighet?

«Jeg stiller gjerne opp på konkrete tiltak, men orker sjelden å delta i vanlig møtevirksomhet»

Vilje til å fortsette som frivillig om to år

Vilje til å fortsette henger sammen med...

- tilfredsstillelse av **motiver**
- tilfredshet med **organisering** og **arbeidsoppgaver**
- **fartstid** som frivillig

Tilfredshet er særlig viktig i en tidlig fase. Etterhvert blir følelser av lojalitet og tilhørighet viktigere.

Oppsummering

Organisasjonslandskapet

- Høy organisasjonstetthet i Norge
- Kultur og fritid (og samfunnsrette på nasjonalt nivå) dominerer i økende grad, tro og livssyn går tilbake
- Økning i antall nasjonale organisasjoner, nedgang i lokale
- Et mer todelt organisasjonssamfunn

Oppsummering

Frivillig innsats

- Mange deltar – frivilligheten står sterkt
- Kultur og fritid og nærmiljøorganisasjoner dominerer, menn er overrepresentert i disse organisasjonene
- Forespørsler, sosiale nettverk og høy utdanning er – i tillegg til motivasjon – viktige forklaringer på frivillig deltakelse
- Svekket lojalitet til organisasjonene, mer refleksiv frivillighet
- ...men lojalitet og tilhørighet viktig i det lengre løp

Les mer på www.sivilsamfunn.no

